

Sygn. akt I C 149/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : S.S.O. Grażyna Lipianin

Protokolant : **sekr. sądowy Marzena Bielaszewska**

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2014r. na rozprawie

sprawy z powództwa

L. T.

przeciwko

Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki L. T. tytułem zadośćuczynienia kwotę 120.000zł (sto dwadzieścia tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od 18 stycznia 2013r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.617zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 6.330 zł (sześć tysięcy trzysta trzydzieści złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 149/13

UZASADNIENIE

W pozwie z 5 lutego 2013r. wniesionym przeciwko Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. L. T. domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 120.000zł z ustawowymi odsetkami od 28 grudnia 2012r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznała w wyniku śmierci osoby bliskiej, córki A. T..

Powódka podała w uzasadnieniu, że na skutek śmierci A. T. zostały naruszone jej dobra osobiste w postaci więzi emocjonalnej z córką, prawa do życia bez poczucia utraty osoby bliskiej. Zostały spełnione wszystkie przesłanki odpowiedzialności z art. art.24 kc w zw. z art. 448kc (pozew z uzasadnieniem k. 2-7).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu. (odpowiedź na pozew k. 38-46).

W toku procesu stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 marca 2003r. w miejscowości G., kierujący samochodem marki B. o nr rej. (...), jadąc od strony L. w kierunku W., T. B. wskutek błędów w technice kierowania pojazdem i niedostosowania prędkości do sytuacji drogowej utracił panowanie nad pojazdem, który zjechał na lewą stronę jezdni, zderzając się z jadącym z przeciwka autobusem (...) o nr rej. (...), kierowanym przez Z. K., wskutek czego kierujący samochodem marki B. i jego pasażerowie P. B., K. B. oraz A. T. ur. (...) ponieśli śmierć.

Córka powódki siedziała na miejscu pasażera za kierowcą. T. B. był narzeczonym córki powódki, planowali ślub. A. T. miała 20 lat. Studiowała zaocznie pedagogikę, robiła licencjat. Pracowała jako ekspedientka w sklepie na umowie zlecenia. Koszty utrzymania domu i córek ponosiła powódka. Po rozwodzie wychowaniem córek zajmowała się matka. Ich ojciec płacił alimenty. A. pomagała matce w miarę możliwości. Młodsza córka E. wówczas uczyła się jeszcze w liceum.

Powódka mieszka z córką E. ur. (...) w mieszkaniu własnościowym powódki o powierzchni 37,9 m kw. Mają dobre relacje. E. T. pracuje, jest panną. Zarabia 2.100zł-2.200zł miesięcznie. Ponosi koszty utrzymania siebie i matki.

Powódka ma 54 lata, aktualnie nie pracuje. Jest zarejestrowana, jako bezrobotna. Nie ma uprawnień do żadnych świadczeń. Od 14 października 1980r. do 31 października 2002r. pracowała, jako sprzedawca w (...). Pracowała w gospodarstwie w charakterze pomocy kuchennej do października 2012r, kiedy zakład został zlikwidowany. Ma problemy z kręgosłupem, cierpi na dolegliwości bólowe odcinka lędźwiowego. W 2012r. przeszła zabieg laparoskopowego usunięcia kamienia z nerki (zeznania powódki k.88v i 65v-66).

Powódka jest osobą zamkniętą w sobie. Przez rok po śmierci córki przyjmowała środki ziołowe na uspokojenie. Nie mogła spać.

O wypadku dowiedziała się od policjantów, którzy przyszedli do jej mieszkania z psychologiem. Doznała nagłego i bardzo silnego szoku związanego z utratą córki – obiektu miłości. Utraciła ważną dla niej pozytywną relację. W związku ze śmiercią córki, przeżywała nasilone negatywne emocje: smutek, złość, bunt, bezsilność. Nasiliła się u niej tendencja do introwertyzmu. Pojawiła się niechęć do aktywności do roku czasu od daty śmierci córki. Proces żałoby trwał do roku po śmierci córki. Aktualnie zaburzenia emocjonalne (osłabione poczucie bezpieczeństwa, tendencja do reagowania lękiem, poczucie winy) są znacznie mniej nasilone, niż w okresie roku po śmierci córki. Nie sięgają poziomu zaburzeń adaptacyjnych. Problemy natury psychicznej, które pojawiły się po śmierci córki nie wymagały i nie wymagają leczenia psychiatrycznego ani terapii psychologicznej. Zaburzenia emocjonalne nie wywoływały długotrwałego ani trwałego uszczerbku na zdrowiu (opinia biegłego psychologa klinicznego N. W. k. 69-71).

Wobec śmierci sprawcy zdarzenia T. B. Prokuratura Rejonowa w Lublinie w dniu 30 maja 2003r. umorzyła dochodzenie w sprawie wypadku drogowego o czyn z art. 177 § 1 kk i 187 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk postanowieniem w sprawie 2Ds. 330/03 (postanowienie k. 86-86v).

Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w Towarzystwie (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., którego następcą prawnym było (...) Spółka Akcyjna, którego następcą jest pozwany Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (bezsporne, odpis aktualny z KRS k. 49-52).

Powódka zgłosiła szkodę w 2003r. do Towarzystwa (...) S.A. w W..

W czerwcu 2003r. wypłacono powódce odszkodowanie 2.500zł. W 2004r. zwrócono koszty pogrzebu córki w kwocie 2.258,75zł i wypłacono odszkodowanie w związku ze śmiercią córki w kwocie 15.000zł. W styczniu 2005r. otrzymała zwrot kosztów nagrobka dla córki w kwocie 2.950zł. (potwierdzenia w aktach szkody).

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L., działająca w imieniu powódki, pismem z 13 grudnia 2012r., doręczonym 18 grudnia 2012r., zgłosiła do (...) SA z siedzibą w W. żądanie zadośćuczynienia w kwocie 120.000zł. (...) decyzją z 27 grudnia 2012r., doręczoną 2 stycznia 2013r., odmówiła wypłaty zadośćuczynienia na rzecz powódki, uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia (zgłoszenie w aktach szkody 1072234 (...), decyzja k. 75-76).

Stan faktyczny ustalony został w oparciu o powołane dowody. Dokumenty nie budziły zastrzeżeń, nie były kwestionowane przez strony.

Opinia biegłego psychologa została sporządzona przez osobę posiadającą wiedzę specjalistyczną w danej dziedzinie i jest w pełni wiarygodna.

Sąd dał wiarę zeznaniom powódki w całości, gdyż nie ma podstaw do zakwestionowania ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo L. T. zasługuje na uwzględnienie.

W świetle art. 35 i art. 36 ust. 1 zd.1 ustawy z 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2013. 392 j.t.) ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Ubezpieczyciel odpowiada na zasadzie art. 822 kc.

Zdarzenie miało miejsce przed 3 sierpnia 2008 roku, tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008r., Nr 116, poz. 731). Art. 446 § 4 kc nie ma zastosowania dla roszczenia powódki.

W orzecznictwie przyjęła się zasada zgodnie, z którą najbliższemu członkowi rodziny zmarłego w sytuacji, kiedy jego śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (uchwała SN z 22 października 2010r., sygn. akt III CZP 76/10, LEX nr 604152).

Sąd Okręgowy w pełni podziela powyższe stanowisko.

Z przepisu art. 24 § 1 kc wynika, że nie każde naruszenie dobra osobistego umożliwia wystąpienie z roszczeniami ochronnymi. Jest to możliwe dopiero wtedy, gdy działanie naruszającego będzie bezprawne, tj. sprzeczne z prawem lub godzące w zasady współżycia społecznego. Ciężar wykazania, że nastąpiło naruszenie dobra osobistego, zgodnie z art. 6 kc spoczywał na powódce.

O bezprawności decyduje wyłącznie kryterium obiektywne. Zagrożenie naruszenia lub naruszenie dobra osobistego zostanie uznane za bezprawne, jeżeli jest ono sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, a więc z normami prawnymi lub regułami postępowania wynikającymi z zasad współżycia społecznego.

Z art. 24 kc wynika domniemanie bezprawności, co w sposób korzystny dla pokrzywdzonego wpływa na rozłożenie ciężaru dowodu oraz ryzyka nie wyjaśnienia okoliczności stanu faktycznego, od których bezprawność zależy.

Sprawca wypadku zginął. Jego działanie (brak ostrożności, nadmierna prędkość) doprowadziło do wypadku, było bezprawne i zawinione. Nie wyłącza odpowiedzialności okoliczność, że był to narzeczony córki powódki.

Katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 kc, ma charakter otwarty. Przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Nie budzi jednak wątpliwości, że przedmiot ochrony oparty na podstawie art. 23 i 24 kc jest znacznie szerszy. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane, jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych niewymienionych wprost w art. 23 kc należy np. prawo do życia w rodzinie, prawo do posiadania dzieci.

Rodzina, jako związek najbliższych sobie osób, które łączy szczególna więź wynikająca z zawarcia małżeństwa, czy też pokrewieństwa, podlega ochronie prawa. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także wartością uznaną za dobro podlegające ochronie prawnej. Ustawodawca w art. 71 Konstytucji RP wskazał jednoznacznie, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma obowiązek uwzględniania dobra rodziny. Więzy rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste jej członków i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 kc (uzasadnienie wyroku SN z 14 stycznia 2010 r., sygn. akt IV CSK 307/09).

Spowodowanie wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniosła córka powódki, było zawinionym i bezprawnym naruszeniem jej dóbr osobistych, przejawiającym się w postaci naruszenia prawa powódki do życia w pełnej rodzinie oraz prawa do utrzymania więzi rodzinnych z córką. Utrata dziecka jest szczególną traumą dla rodzica, narusza naturalny porządek rzeczy.

Wysokość ustalonego zadośćuczynienia winna przynosić poszkodowanemu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia (por. wyrok SN z 14 lutego 2008r., sygn. akt II CSK 536/07, LEX nr 461725).

Przyznane zadośćuczynienie, mając charakter kompensacyjny, powinno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, nie może być jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z tego wynika, że "wartość odpowiednia", to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej.

W ocenie Sądu odpowiednią wysokość zadośćuczynienia dla powódki stanowić będzie kwota 120.000 zł.

Stosownie do treści art. 817 § 1 kc pozwany był zobowiązany spełnić świadczenia w terminie 30 dni licząc od daty zgłoszenia.

Oddaleniu podlega żądanie odsetek za okres przed 18 stycznia 2013r. Powódka szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych zgłosiła dopiero 13 grudnia 2012r. i licząc 30 dni na zapłatę pozwany w zwolece pozostaje od 18 stycznia 2013r.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia treść art. 98 i 99 kpc.

Powódce przysługuje zwrot kosztów wynagrodzenia pełnomocnika na podstawie § 6 pkt 6) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 490) w kwocie 3.600zł plus 17 zł opłaty od pełnomocnictwa.

Pozostały nieuiszczone koszty sądowe: opłata od pozwu w kwocie 6.000zł i wydatek na wynagrodzenie biegłego 330zł. Mając na uwadze wynik procesu nakazano pobranie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) kwoty 6.330zł.

Mając powyższe na uwadze i treść cytowanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji.